

Wirwar van conflicterende getuigenverklaringen over een gebroken kaak

Vechtpartij na hockeygala

door **Frédérique Malefason**
en **Peter van Koppen**

Tjerk breekt bij een vechtpartij in Arnhem een kaak en doet aangifte. Wie zijn kaak heeft gebroken heeft hij zelf niet gezien, maar zijn vrienden menen te weten dat Tobias de dader is. Tobias ontkent, maar het hof legt hem toch een taakstraf op. Rechtspsycholoog Peter van Koppen en criminologe Frédérique Malefason verdiepten zich in de wirwar van conflicterende getuigenverklaringen.

In de nacht van zondag 23 op maandag 24 december 2007 was er een hockeygala in discotheek Manhattan, in de Varkensstraat in Arnhem. Tjerk verliet dat gala rond 4.00 uur en ging naar zijn vriend Stan, die boven een café aan de nabijgelegen Korenmarkt woonde, om bij hem thuis nog wat te drinken. Daar waren nog meer vrienden van Tjerk. Aan de politie vertelde Tjerk later dat hij tussen 4.30 en 5.00 uur werd gebeld door zijn jongere broer Dy-

Foto links: de Varkensstraat in Arnhem met uiterst rechts discotheek Manhattan

Dat heeft Joost ook toegegeven.

lan, die zei dat hij snel naar beneden moest komen want hij werd achterna gezeten door een paar jongens. Dylan was met een groepje bestaande uit Maikel, Brian en Sigrid.

Toen Dylans groepje bij het gala wegging, zo tussen 4.00 en 4.30 uur, was er al een confrontatie geweest met het groepje waarin Joost en Tobias zaten. Dylan vertelde een paar maanden later aan de politie dat er een flesje naar Brian werd gegooid en dat er werd gescholden door het groepje van Joost en Tobias. Dat eerste incident had plaatsgevonden voor de deur van discotheek Manhattan. De politie was snel ter plaatse geweest, waarna de groepjes snel hun eigen weg hadden vervolgd.

Op de Korenmarkt kwamen de twee groepjes elkaar toch weer tegen. Om die reden belde Dylan zijn broer Tjerk om hulp. Tjerk ging naar beneden om zijn broer bij te staan. Al snel ontstond er een woordenwisseling naast een schaatsbaan voor het Grand Café. Volgens Tjerk, Dylan en Maikel werd Tjerk door Joost geduwd zodat Tjerk door het houten hek van de schaatsbaan viel. Tjerk liep bovendien een gebroken kaak op, maar hij kan zich niet herinneren hoe dat is gebeurd. Hij weet ook niet zeker of hij een trap heeft gehad. Aan de hand van verhalen die hij later hoorde en doordat hij sprak met getuigen, heeft hij de conclusie getrokken dat Tobias degene moet zijn geweest die hem een gebroken kaak heeft getrapt.

Verschillende mensen hebben gezien dat Tjerk een duw heeft gekregen van Joost en dat Tjerk door de duw door het hek heen viel. Dat heeft Joost ook toegegeven. Daarnaast blijkt uit verschillende getuigenverklaringen bij de politie dat ook Tobias een rol speelde in de vechtpartij. Uiteindelijk is Tobias op basis van getuigenverklaringen veroordeeld voor openlijke geweldpleging in vereniging tegen personen. Hij kreeg een taakstraf maar, en dat is voor hem belangrijker, ook een strafblad. De vraag is of Tobias had mogen worden veroordeeld.

De feestvierders

Tobias: verdachte van het geven van de schop

Tjerk: slachtoffer van de vechtpartij en aangever bij de politie

Groep rond Tjerk

Dylan: jongere broer van Tjerk

Sigrid: de ex-vriendin van Dylan

Maikel: een vriend van Dylan
Brian: een vriend van Dylan
Stan: een vriend van Tjerk
Marco: een vriend van Tjerk

Groep rond Tobias

Joost: een vriend van Tobias. Joost heeft Tjerk geduwd
Ronald: een vriend van Tobias
Roderick: een vriend van Tobias
David: David heeft bij Tobias in het hockeyteam gezeten en David kent Tjerk via zijn werk
Rolf: een bekende van Tobias. Rolf is de huisgenoot van Joost.

De getuigenverklaringen bij de politie

Het staat vast dat de kaak van Tjerk is gebroken. Tjerk kan zich niet herinneren hoe dat is gebeurd. In zijn eerste verhoor op 27 december 2007 zei hij dat hij toen hij op de grond lag voelde dat hij ‘met opzet vol en met kracht’ tegen de rechterkant van zijn gezicht werd getrapt. Iemand kan natuurlijk niet de intentie van een dader voelen. Het lijkt erop dat de verhoorder alvast maar de opzet heeft ingevuld om de gebeurtenis de nodige juridische kwalificatie mee te geven. Tjerk verklaarde dat het voelde alsof er tegen een voetbal werd getrapt. Hij heeft het schoeisel van de dader niet gezien en ook weet hij niet wie hem trapte. Hij weet alleen dat er nog een worsteling met Joost heeft plaatsgevonden. Daarna is het licht – zijn licht – uitgegaan.

Tjerk vertelde bij het eerste verhoor ook dat Joost, Tobias en Ronald hem niet kunnen hebben geschopt. Zij zouden te ver van de vechtpartij vandaan zijn geweest. Dat weet hij zeker, vertelde hij. Hij zei ook dat er veel getuigen waren die gezien moeten hebben wie wel de dader was. Maikel zou de dader van hem hebben afgetrokken en de dader een tik hebben verkocht.

De politie handelde de zaak in een rustig tempo af. Twee maanden later vertelde Tjerk in een aanvullende verklaring dat hij in zijn beleving niet kan zijn geschopt door Tobias, Joost of Ronald omdat hij dacht dat ze te ver weg stonden. Dylan, Sigrid en Maikel moeten het hebben gezien. Tjerk zei verder in dat verhoor dat hij een foto van de Hypespagina van Tobias heeft gehaald. De foto heeft hij aan Dylan laten zien, die reageerde met: ‘Volgens mij is

**De politie
handelde de zaak
in een rustig
tempo af.**

hij het.' Tjerk en Dylan hebben de foto vervolgens aan Sigrid en Maikel laten zien, die reageerden met: 'Ja, dat is hem.' Sigrid en Maikel waren er 100 procent zeker van dat het de dader was.

Alweer een maand later, op 7 maart 2008, verhoorde de politie ook broer Dylan. Het werktempo van de politie vergt de illusie dat na tweeënhalve maand nog een verklaring van een getuige kan worden verwacht die er toe doet. Niet alleen had iedereen in het gezelschap stevig gedronken op het hockeygala, maar de confrontatie tussen de twee groepen verliep ook nogal chaotisch. Dat is een beproefd recept voor getuigen om moeilijk te onthouden wat er precies is gebeurd. Een laat verhoor, tweeënhalve maand na de gebeurtenis, geeft dan ruim baan aan allerlei andere invloeden op de verklaring dan de oorspronkelijke herinnering van de getuige, zoals gesprekken met anderen, berichten in de media en vervorming door de eigen gedachten over wat er gebeurde. Verklaringen van getuigen moeten daarom altijd zo snel mogelijk worden opgenomen. Dat belangrijke principe lapte de Arnhemse politie aan de laars.

Dylan vertelde na tweeënhalve maand iets anders dan zijn broer een maand eerder. Volgens Dylan heeft Tobias de ruzie uitgelokt. Eerder op de avond schold hij Sigrid uit. En Tobias heeft zijn broer geschopt, weet Dylan van de foto van Hyves. Dylan zei dat Joost op hem af kwam en dat Joost hem duwde. Tjerk greep in en er ontstond een worsteling tussen Tjerk en Joost. Iemand werd daarop door het hek geduwd. Toen Dylan diegene omhoog trok, zag hij pas dat het z'n broer Tjerk was met een rode en besmeurde wang. Dylan heeft niet gezien wie Tjerk heeft neergeslagen, maar Dylan weet wel dat Joost en Tobias ruzie met zijn broer aan het maken waren. Ook verklaarde Dylan dat Maikel het beter heeft gezien en dat Maikel de dader heeft weggetrokken.

Uit de verklaringen van de broers Tjerk en Dylan blijkt dat de betrokkenen bij de gebeurtenis nadien intensief met elkaar hebben overlegd. Niettemin meende de politie dat het nog steeds zinvol zou zijn om Maikel, die min of meer door Dylan als getuige werd aangedragen, te verhoren. Dat gebeurde op 11 maart 2008. Maikel zei dat een dikke jongen – dat moet Joost zijn – Tjerk duwde. Tjerk viel toen naast de hoek van de schaatsbaan en was bezig met opstaan. Hij zat voorovergebogen en met handen en knieën op de grond. Toen kwam er een jongen en die schopte Tjerk in zijn gezicht. Maikel zei dat hij niet precies wist hoe de jongen schopte maar hij zag het been van die jongen rich-

**Maikel zei dat een
dikke jongen – dat
moet Joost zijn –
Tjerk duwde.**

ting het hoofd van Tjerk gaan en hem raken. Het hoofd van Tjerk schokte naar achteren en Tjerk greep naar zijn wang.

Maikel vertelde dat hij Tobias op de foto van Hyves herkende. Dylan had hem die foto laten zien. Maikel vertelde ook dat de jongen die Tjerk heeft geschopt verder wilde gaan met vechten. Hij liep namelijk weer met gebalde vuist op Tjerk af. Maikel probeerde de jongen te stoppen door hem een stoot op zijn gezicht te geven met zijn vuist. De jongen hield toen op. Maikel kreeg nog wel zelf een klap.

De dag voordat Dylan werd verhoord, sprak de politie met Sigrid. Zij schetste een andere situatie dan Dylan. Zij heeft niets meegekregen van een scheldpartij. Ze zei dat een groep jongens tegen Tjerk en Dylan schreeuwde. Volgens haar zei Tjerk dat die jongens normaal moesten doen. Sigrid zou iets meer richting Willemplein hebben gestaan, de jongens stonden naast de schaatsbaan. Joost en Tjerk duwden elkaar en volgens Sigrid kwam waarschijnlijk Stan ertussen. Door een duw belandde Tjerk op de grond. Tobias stond achter en een beetje naast Tjerk. Terwijl Tjerk nog aan het proberen was om op te staan, trapte Tobias Tjerk hard op zijn wang in het gezicht. Tjerk viel weer op de grond en bleef even liggen. Sigrid denkt dat Dylan Tjerk daarna omhoog hielp.

Weer een paar dagen vóór Sigrid werd Stan verhoord, op 1 maart 2008. Stan vertelde dat Dylan belde omdat er ruzie was. Ze gingen naar beneden. Ze waren flink aangeschoten maar door zo'n incident in een klap nuchter. Dylan, Tjerk, Maikel, Brian en Sigrid stonden tegenover een groep jongens. Stan zei dat hij Ronald kende, dat hij Roderick van gezicht kende en dat hij Tobias zag. Ook zag hij Joost, die hij kende omdat hij hem twee of drie keer eerder had gezien. Er was een woordenwisseling tussen de groep van Tobias en Tjerk. Tjerk werd geduwd en Marco vloog op de duwer af. Stan zelf vloog er ook op af om Marco te steunen. Daarna viel Tjerk. Het gebeurde in Stans ooghoek links naast hem. Verder werd er nog een beetje geduwd en getrokken maar het ergste was al voorbij. Volgens Stan had Tjerk geen idee van wat er gebeurd was. Stan zegt dat het uiteindelijk David en Tobias waren die de groepen een beetje uit elkaar hielden.

Na het verhoor van Maikel nam de politie weer een maandje rust. Op 3 april 2008 ging de politie verder met een verhoor van David. Hij kende Tobias omdat ze met elkaar in een hockeyteam hebben gezeten. Tjerk kende hij via zijn werk. De ruzie begon door Dylan. David liep op Tobias af en zei dat een vechtpartij geen zin had. David trok de groep van Stan weg en Tobias trok zijn

Tjerk viel weer op de grond en bleef even liggen.

Er werd niet
geslagen, althans
dat heeft hij niet
gezien.

vriendengroep weg. Dat lukte, maar volgens David 'had iedereen wel veel gedronken en dan gaat wegtrekken niet zo gemakkelijk'. David verklaarde dat hij geen klappen heeft zien vallen en ook niet heeft gezien dat iemand werd geslagen. Hij heeft niemand op de grond zien vallen. De politie vroeg aan David of Tjerk en Tobias bij elkaar in de buurt zijn geweest. Dat kon hij niet met zekerheid zeggen. Hij heeft niet alles kunnen overzien, omdat hij bezig was met het wegtrekken van mensen.

De verklaring van verdachte Tobias

Op 29 maart 2008 verhoorde de politie Tobias, ruim drie maanden na de gebeurtenis. Tobias verklaarde dat hij vier bier (fluitjes) ophad voordat ze bij discotheek Manhattan naar binnen gingen. Tussen 4.30 en 5.00 uur is hij weer naar buiten gegaan met Roderick, Joost en Ronald. Hij was niet nuchter, maar ook zeker niet dronken. Hij verklaarde dat hij zich alles nog goed kon herinneren. Tobias vertelde dat hij later in de nacht nog met de politie heeft gesproken en dat ze juist hem eruit pikten om mee te praten omdat de rest niet meer nuchter was.

Het verhaal van Tobias gaat als volgt. Joost werd op een gegeven moment 'bolle' genoemd. Er volgde wat geduw maar het liep niet uit de hand. Ze zijn toen verder gelopen. Volgens Tobias was er vervolgens onenigheid ter hoogte van de Kebab-zaak aan de Korenmarkt. Tobias kon zich herinneren dat hij zag dat er werd geduwd en getrokken. Hij kende de jongens niet. Er werd niet geslagen, althans dat heeft hij niet gezien. Hij stond op dat moment met David en Roderick te praten voor De Tapperij, een paar panden verderop aan de Korenmarkt.

Tobias herinnerde zich dat daarna Joost in één keer op de grond lag. David kwam met Stan aangerend en David heeft mensen uit elkaar staan trekken. David kreeg uiteindelijk problemen met Roderick. Roderick heeft mensen uit elkaar gehaald en David heeft ook mensen uit elkaar gehaald. Op een gegeven moment waren Roderick en David tegen elkaar aan het schreeuwen en hadden elkaar bij de jas vast. Ze hadden van elkaar niet door dat ze hetzelfde aan het doen waren. Tobias vertelde dat hij tussen de twee jongens is gaan staan en hen apart heeft genomen. Vervolgens hebben zij met zijn drieën staan praten.

Tobias heeft wel Joost op de grond zien liggen. Verder niemand. Ook heeft hij een Chinese jongen zien schoppen. Die jongen nam een vechthouding aan tegenover een andere jongen. Hij heeft de Chinese jongen horen zeggen 'kon fhu fighting' – zo staat

het in het dossier – voordat hij de andere jongen op zijn bovenbeen trapte. Tobias wist dat nog heel goed omdat ze daarom heel hard moesten lachen. Het gebeurde toen zij met zijn drieën stonden te praten voor De Tapperij. Tobias heeft die nacht juist mensen uit elkaar gehaald en zich met de onenigheid niet bemoeid.

Discrepanties verhoren door rechter-commissaris

Op 16 februari 2009 verhoorde de rechter-commissaris David. Het was toen veertien maanden na de gebeurtenis. Dat is een periode die in de regel te lang is om nog een authentiek verhaal te verkrijgen dat is gebaseerd op de eigen herinnering van de getuige.

David verklaarde dat hij en Tobias de groepen uit elkaar hebben gehaald. Op een gegeven moment hebben zij een jongen, vermoedelijk Roderick, weggetrokken van de vechtpartij. Zij stonden toen met z'n drieën bij de ijsbaan. Op dat moment viel Tjerk op de grond, achter hen. Ze zijn er toen naartoe gelopen en haalden de groepen weer uit elkaar. David zei dat hij de hele tijd met Tobias stond op ongeveer 15 à 20 meter van Tjerk. David verklaarde dat hij later van een zekere Steve heeft gehoord dat Rolf de dader was. De politie heeft niet de moeite genomen om die Steve te verhoren en een verzoek van de verdediging aan het hof op 8 februari 2011 om hem alsnog te verhoren werd door het hof direct afgewezen omdat het hof 'de noodzaak daartoe niet ziet'. De man die volgens David door Steve als dader werd genoemd, is evenmin door de politie verhoord. Pas op 16 februari 2009 werd die Rolf verhoord door de rechter-commissaris. Dat verhoor komt zo aan de orde.

Op dezelfde dag dat David werd verhoord door de rechter-commissaris, 16 februari 2009, gebeurde dat ook met Ronald. Ronald verklaarde dat hij samen met Joost, Tobias, Roderick en Rolf was. Samen met Tobias keek hij naar een gevecht tussen Maikel en Rolf. Ronald zei dat het grappig was omdat Maikel gekke geluiden maakte. Maikel begon met Rolf twee maal te slaan. Ronald weet zeker dat het Rolf was. Tobias stond naast hem en Ronald weet 100% zeker dat Tobias niets heeft gedaan. Ronald zei in het verhoor dat andere mensen gelogen hebben als zij hebben gezegd dat Tobias een schop heeft gegeven. Verder vermeldde Ronald nog dat de kapsels van Rolf en Tobias overeenkwamen, maar dat Rolf donker is en Tobias blond.

Op dezelfde dag werd ook Joost verhoord door de rechter-

Ronald zei dat het grappig was omdat Maikel gekke geluiden maakte.

Toen beriep hij zich vooral op een gebrek aan herinnering.

commissaris. Joost vertelde dat hij zich niet kon voorstellen dat Tobias het heeft gedaan. Joost heeft het niet gezien. Hij heeft een grote groep gezien die aan het slaan was, hij heeft niet gezien wie wie was. Hij heeft wel gehoord dat Rolf een handgemeen had met een Chinese jongen van wie hij de naam niet kende. De advocaat van verdachte Tobias vroeg waarom Joost het antwoord 'dat zou kunnen' gaf op de vraag of Rolf de schop zou gegeven kunnen hebben. Joost antwoordde dat het iedereen geweest zou kunnen zijn omdat hij er met zijn rug naartoe stond en het niet gezien heeft.

Op 16 februari 2009 verhoorde de rechter-commissaris nog een vierde getuige, Rolf, de man die volgens Steve de werkelijke dader is. Het verhoor was nogal oppervlakkig en leverde geen zinvolle informatie op. Rolf vertelde dat Joost zijn huisgenoot is. Ook vertelde hij dat hij die avond in de buurt was, maar niet heeft deelgenomen aan het gevecht. Hij zei weinig te weten over het opstootje. Hij heeft niet geschopt en is ook niet slaags geraakt met iemand met een Chinees uiterlijk. Ook heeft hij zelf geen klap gehad. Hij heeft weinig van de vechtpartij gezien. Rolf zei dat het heel erg druk was en dat hij vanaf waar hij stond eigenlijk niets kon zien. Hij heeft Tobias en Joost niet gezien.

Rolf werd ruim een jaar later, op 29 maart 2010, nog een keer door de rechter-commissaris verhoord. Toen beriep hij zich vooral op een gebrek aan herinnering.

Ook een jaar later werd Tjerk verhoord door de rechter-commissaris. Hij vertelde dat hij dacht dat hij niet geduwd was maar dat hij werd geslagen. Hij is toen omgevallen. Tjerk vertelde dat hij het verhaal kwijt is vanaf het moment dat hij met Joost in een soort worsteling terechtkwam tot het moment dat hij weer wakker werd in de armen van twee vrienden. Hij wist niet zeker of Joost hem heeft geduwd of heeft geslagen.

Tjerk vertelde dat hij zijn verklaring heeft gewijzigd na verhalen van anderen. Hij dacht dat hij een black-out had. Aan de hand van de verhalen die hij heeft gehoord, is hij op eigen initiatief naar de politie gegaan om zijn verklaring te veranderen.

Op 19 november 2012 verhoorde de rechter-commissaris opnieuw. Het was toen inmiddels op een maand na vijf jaar na de gebeurtenis. De rechter-commissaris verhoorde nu Sigrid. Zij vertelde dat zij volgens haar uitgescholden is door Tobias. Dat is nieuw want in haar eerste verhoor op 6 maart 2008 zei zij dat ze niets heeft meegekregen van een scheldpartij. Sigrid verklaarde verder vijf jaar later dat zij dacht dat Tjerk een schop kreeg van

Tobias. Ze heeft Tobias via Hyves herkend. Ze heeft Maikel, Joost en Tobias en Tjerk zien vechten.

Op 29 oktober 2012 was Maikel verhoord door de rechter-commissaris. Hij vertelde dat hij in 2007 de waarheid heeft gesproken. Hij kon de persoon die de trap gaf niet meer beschrijven. Hij kon zich nog wel herinneren dat die persoon lang haar had. Ook kon hij zich herinneren dat hij een handgemeen met iemand heeft gehad. De rechter-commissaris vroeg Maikel of de persoon met wie hij een handgemeen had ook Tjerk een schop heeft gegeven. Volgens Maikel vonden het handgemeen en de schop die Tjerk kreeg tegelijkertijd plaats. Maikel dacht niet dat hij het direct gezien heeft. Hij had het idee dat ineens alles werd stopgezet en mensen niet meer vochten. Hij meende het toen gezien te hebben. De persoon die schopte kende hij niet persoonlijk. Nadat het gebeurd was, kreeg hij een foto te zien en hij herkende de persoon. Hij wist zeker dat die persoon erbij was. Op de vraag of dat degene was die de schop had gegeven kon Maikel geen antwoord geven. Dat zou hij nu echt niet meer kunnen zeggen.

**Hij wist zeker
dat die persoon
erbij was.**

Camerabeelden

Dat waren de getuigenverklaringen. Er waren echter ook camera-beelden. Nu moet men zich daarvan niet te veel voorstellen, want het was avond en de opnames waren van een nogal gebrekkige kwaliteit. Bovendien werd het zicht van de belangrijkste camera, nummer 005, beperkt door een vlag die naast de schaatsbaan stond. De politie is vrij duidelijk over de camerabeelden: 'Gezien de duisternis en de onscherpe beelden is niet duidelijk te zien wat er tijdens de schermutseling plaatsvindt. Gezien bovenstaande is het niet mogelijk een nader signalement van de personen vast te stellen.' Dat geldt misschien voor de politie, maar dat hoeft niet voor iedereen te gelden. Mensen zijn bijzonder goed in het herkennen van anderen, tenminste als het om bekenden gaat. Voor het herkennen van bekenden heeft men weinig informatie nodig. Als voor de politie de beelden te slecht zijn, zijn ze misschien nog net bruikbaar voor mensen die de personen op de beelden goed kennen. Het heeft daarom zin om bekenden naar de beelden te laten kijken. En dat deed de politie ook.

Het slachtoffer Tjerk keek samen met de politie naar de camerabeelden. Hij herkende zichzelf op camera 005 om 4.58.29 uur toen hij van onderen in beeld verscheen met zijn bovenlichaam. Daarna is te zien dat hij om 4.58.37 uur met kracht geduwd wordt

De rest droeg allemaal een colbertjasje.

door een 'bolle' jongen die hij kent als Joost, waardoor hij door het hek viel. Volgens Tjerk is derhalve Joost de dader.

Ook Joost heeft samen met de politie naar de camerabeelden gekeken en wel op 2 april 2008. Hij verklaarde dat hij zichzelf herkende op de beelden en onder andere dat hij degene was die de 'duw geeft' waardoor Tjerk ten val kwam. Joost wist nog dat hij vlak daarvoor op de grond viel, vlak buiten de camerabeelden. Hij zag zichzelf op de camerabeelden rondkijken wie hem geduwd heeft.

Ook Stan heeft samen met de politie de camerabeelden bekeken, op 1 maart 2008. Op camera 005 zag hij dat om 4.58.29 uur een groep in beeld komt die aan het duwen en trekken was op de hoek van de schaatsbaan. Op de beelden zijn twee manspersonen die een witte blouse dragen te zien, waarin hij zichzelf en David herkende. De rest droeg allemaal een colbertjasje. Stan herkende Roderick aan de linkerkant en hij zag zichzelf rechts staan in de witte blouse. De andere witte blouse, David, stond vooraan. In het midden ertussen had Marco ruzie met iemand die Stan niet herkende. Stan verklaarde dat de anderen de boel aan het sussen waren of mensen uit elkaar stonden te trekken. Hij zag zichzelf op een gegeven moment de nek vast hebben van Roderick om hem weg te trekken bij Marco. Stan verklaarde dat het David en Tobias waren die de groepen een beetje uit elkaar hielden.

Ook wij hebben de camerabeelden minutieus bekeken. Op de beelden van camera 005 is zichtbaar dat om 4.58.37 uur een persoon, Tjerk, geduwd wordt door een 'bolle' jongen – dat moet Joost zijn – en dat die Tjerk daarop ten val komt. Het is althans zichtbaar dat Tjerk door het hekwerk naast de ijsbaan valt. Een schop of trap is niet te zien en het lijkt erop dat Tjerk vrij snel – binnen 2 seconden – weer opstaat. Dat er weinig te zien is, hangt samen met de slechte kwaliteit van de camerabeelden. Men kan zich in gemoede afvragen waarom een gemeente camera's ophangt waarmee in de nachtelijke uren – de periode waarin de meeste criminaliteit plaatsvindt – vrijwel niets meer te zien is.

De foto van Hyves

Tjerk zei in het verhoor bij de politie van 7 februari 2008 dat hij een foto van de Hyvespagina van Tobias heeft gehaald. Die foto heeft hij aan Dylan laten zien, die reageerde met: 'Volgens mij is hij het.' Tjerk en Dylan hebben de foto daarna laten zien aan Si-

grid en Maikel die reageerden met: 'Ja, dat is hem.' Sigrid en Maikel waren er 100 procent zeker van. Tjerk concludeerde dat Tobias hem heeft geschopt. Voordat betekenis kan worden gegeven aan de verklaringen van Dylan, Sigrid en Maikel dat zij in de foto van Tobias de dader herkenden, is een uitstapje nodig naar herkenningen in het algemeen.

Hoe de politie een herkenningsprocedure moet doen, is vrij precies geregeld. De eisen komen er allemaal op neer dat alternatieve verklaringen voor de aanwijzing door de getuige worden uitgesloten. Anders gezegd, en dat is de kern van het zinvol herkennen, moet de confrontatie aan één enkele eis voldoen: als de getuige de verdachte aanwijst als de dader moet de rechter erop kunnen vertrouwen dat voor die aanwijzing slechts één redelijke verklaring is, namelijk dat de getuige de verdachte op basis van zijn herinneringen heeft herkend als de dader. Met die regel wordt een groot aantal andere regels geschapen, die alle ertoe dienen om te voorkomen dat de getuige op enige andere manier dan door de eigen herinnering aan het uiterlijk van de dader te weten kan komen wie de verdachte is.

Het probleem van de aanwijzingen van Tobias als dader door Dylan, Sigrid en Maikel is dat daarmee veel regels van een goede herkenningsprocedure zijn geschonden. De belangrijkste is dat zij slechts één persoon te zien kregen tegelijkertijd met de overtuigde suggestie dat die man de dader was. Dat geeft zoveel alternatieve verklaringen voor hun aanwijzingen, dat de zogenaamde herkenning in feite van nul en generlei waarde is.

Veroordeling door het Hof Arnhem

Op 5 juni 2013 werd Tobias veroordeeld door het Hof Arnhem. Hij kreeg een taakstraf van 120 uur. Het hof overwoog over het bewijs:

'Het hof overweegt daarbij in het bijzonder dat uit de aangifte van Tobias en andere bewijsmiddelen volgt dat hij ten val kwam door een duw van medeverdachte Joost en dat hij vervolgens – terwijl hij op de grond lag – voelde dat iemand tegen de rechterkant van zijn gezicht trapt. Hij zag niet wie hem trapt. Aangever heeft aanvankelijk verklaard dat hij niet in zijn gezicht werd getrapt door verdachte en omdat hij dacht dat zij op dat moment niet bij hem in de buurt stonden. Op dit punt is de verklaring van aangever echter kennelijk onjuist. Tobias moet in ieder geval in de buurt van aangever zijn geweest op het moment dat hij – immers ten gevolge van

**Tjerk concludeerde
dat Tobias hem
heeft geschopt.**

Dronken Tjerk
werd omgeduwd
en meende dat
hij tegen het
gezicht werd
geschopt.

diens duw – ten val kwam en vervolgens tegen zijn hoofd werd getrapt.

De getuigen Maikel en Sigrid zagen dat aangever in het gezicht werd getrapt door een jongen, die zij later herkenden op een foto van verdachte. De verklaringen van deze getuigen zijn – in tegenstelling tot de verklaring van aangever – gebaseerd op eigen waarneming en ondersteunen elkaar over en weer. Het is niet aannemelijk geworden dat zij een reden hadden om verdachte valselijk te beschuldigen. De verklaringen worden dan ook betrouwbaar geacht. Op grond daarvan stelt het hof vast dat aangever tegen het hoofd werd getrapt door verdachte.’

Kortom: Tjerk voelde dat hij werd getrapt en Maikel en Sigrid hebben gezien dat hij werd getrapt door Tobias die zij later op de Hyves-foto als de trappende jongen herkenden.

Dat is een nogal karikaturale beslissing. Dronken Tjerk werd omgeduwd en meende dat hij tegen het gezicht werd geschopt. Dat hij zijn wond heeft opgelopen door het hekwerk van de ijsbaan, kan niet worden uitgesloten. Dat hij getrapt zou zijn, werd gemeld door Maikel en Sigrid. Dat meldden beiden pas toen zij begin maart 2008, tweeënhalve maand na de gebeurtenis, werden verhoord. Zij zijn de enigen die zowel een schopper zagen als de schopper identificeerden als Tobias. Als zij werkelijk een schopper hadden gezien, roept dat de vraag op die hen overigens niet is gesteld: waarom heb je dat niet eerder aan de politie gemeld? Het herkennen van Tobias is, zoals gezegd, van nul en generlei waarde. Dat hun verklaringen elkaar over en weer steunen, is weinig zeggend nadat zij tweeënhalve maand de tijd hebben gehad voor overleg. De beslissing van het hof blijkt zodoende op drijfzand te zijn gebaseerd.

Conclusie

Het arrest van het Hof Arnhem moge dan op drijfzand zijn gebaseerd, dat kan het hof wellicht niet geheel worden verweten. De politie heeft namelijk slechts één enkel scenario serieus onderzocht: er is geschopt en dat deed Tobias. En dat deed de politie in een uiterst kalm tempo, zodat getuigenverklaringen steeds minder waard werden. Alternatieven zijn in ieder geval dat Tjerk niet is geschopt maar aan zijn gezicht gewond is geraakt door het hek van de schaatsbaan, een mogelijkheid die geheel buiten het onderzoek is gehouden. Als er al geschopt is, zijn er vol-

doende potentiële daders aanwezig, van wie de meest prominente Rolf is die door Steve als dader werd genoemd. Steve werd nooit verhoord, Rolf kwam pas bij de rechter-commissaris aan bod in een nogal oppervlakkig verhoor.

Daarnaast is er een aantal verklaringen dat ontlastend is voor verdachte Tobias. Zo worden de verklaringen van Maikel en Sigrid tegengesproken door de verklaring bij de politie van Stan en de verklaringen van David en Ronald bij de rechter-commissaris. Stan, David en Ronald zeiden dat Tobias juist degene was die jongens uit elkaar aan het halen was en dat hij geen schop heeft uitgedeeld. David en ook Joost verklaren dat zij niets hebben gezien.

Men zou te rade kunnen gaan bij de vele camera's die op de Korenmarkt hingen. Maar die leveren eigenlijk heel weinig op en wat zij opleveren is in het voordeel van Tobias. De trap is op de camerabeelden niet zichtbaar en ook is het niet goed te zien wie wie is. Vrijwel iedereen draagt een colbertje, want men kwam van het hockeygala. De twee jongens die herkenbaar zijn door hun witte blouse zijn Stan en David en dan is er nog een 'bolle' jongen die de duw geeft en dat is Joost. De duw door Joost aan Tjerk is wel duidelijk zichtbaar en Joost bekende die duw ook. De getuigen op wiens verklaringen de veroordeling door het hof is gebaseerd, Maikel en Sigrid, worden echter stevig tegengesproken door de camerabeelden. Beiden zeiden dat Tjerk na het vallen op handen en knieën zat. Dat is niet zichtbaar op de camerabeelden. Sterker: nadat hij tegen het hek gevallen is, is hij in zo'n 2 seconden weer op de been. Ook een schop of trap is niet zichtbaar op de camerabeelden.

David en Joost spreken over ruim gebruik van drank en cocaïne. Dat op zichzelf zorgt ervoor dat de getuigen niet al te veel moeten worden vertrouwd. Daar deed de politie een stevig schepje bovenop door pas na lange tijd de meeste – en voor de veroordeling de belangrijkste – getuigen te verhoren. En de herkenningen van Tobias zijn, zoals hierboven is besproken, in praktische termen van nul en generlei waarde.

Tobias had niet mogen worden veroordeeld op basis van het voorliggende bewijsmateriaal. Geenszins is vastgesteld dat er een schop is uitgedeeld en, zelfs als dat het geval is, dat Tobias dat deed.

**Ook een schop
of trap is niet
zichtbaar op de
camerabeelden.**